

DİYABET VE HEMŞİRELİK

Editörler

Ebru SÖNMEZ SARI

Zila Özlem KIRBAŞ

© Copyright Kasım 2022

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN	Sayfa ve Kapak Tasarımı
978-625-8299-47-2	Akademisyen Dizgi Ünitesi
Kitap Adı	Yayıncı Sertifika No
Diyabet ve Hemşirelik	47518
Editörler	Baskı ve Cilt
Ebru SÖNMEZ SARI ORCID id: 0000-0001-7337-4853 Zila Özlem KIRBAŞ ORCID id: 0000-0003-4030-5442	Vadi Matbaacılık
Yayın Koordinatörü	DOI
Yasin DİLMEN	10.37609/akya.2052
Bisac Code	
MED058000	

UYARI

Bu üründe yer alan bilgiler sadece lisanslı tıbbi çalışanlar için kaynak olarak sunulmuştur. Herhangi bir konuda profesyonel tıbbi danışmanlık veya tıbbi tanı amacıyla kullanılmamalıdır. Akademisyen Kitabevi ve alıcı arasında herhangi bir şekilde doktor-hasta, terapist-hasta ve/veya başka bir sağlık sunum hizmeti ilişkisi oluşurmaz. Bu ürün profesyonel tıbbi kararların eşleniği veya yedeği değildir. Akademisyen Kitabevi ve bağlı şirketleri, yazarları, katılımcıları, partnerleri ve sponsorları ürün bilgilerine dayalı olarak yapılan bütün uygulamalardan doğan, insanlarda ve cihazlarda yaralanma ve/veya hasarlardan sorumlu değildir.

İlaçların veya başka kimyasalların reçete edildiği durumlarda, tavsiye edilen dozunu, ilacın uygulanacak süresi, yöntemi ve kontraendikasyonlarını belirlemek için, okuyucuya üretici tarafından her ilaca dair sunulan güncel ürün bilgisini kontrol etmesi tavsiye edilmektedir. Dozun ve hasta için en uygun tedavinin belirlenmesi, tedavi eden hekimin hastaya dair bilgi ve tecrübelerine dayanak oluşturması, hekimin kendi sorumluluğundadır.

Akademisyen Kitabevi, üçüncü bir taraf tarafından yapılan ürüne dair değişiklikler, tekrar paketlemeler ve özelleştirmelerden sorumlu değildir.

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A Yenışehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Günümüzde önemli bir halk sağlığı sorunu olan diyabete karşı mücadelede başarılı olmak için diyabetin önlenmesi, erken tanısı ve yönetimi büyük önem arz etmektedir. Diyabet yönetimi, diyabetli bireyinde dahil olduğu bir ekip işidir. Hemşire diyabet yönetiminde hem diyabetli bireye bireysel ve sürdürülebilir bakımı sunabilmesi hem de diyabetli bireyi hastalığını yönetmede güçlendirebilmesinden dolayı ekibin en temel üyesidir. Bu nedenle uzmanlık alanları farklı olsa dahi her hemşirenin diyabet konusunda temel bilgilere sahip olması kaçınılmazdır. Bu bakış açısından hareket ederek, “Diyabet ve Hemşirelik” kitabı kendi alanlarında uzman olan meslektaşlarımızın katkıları ile ortaya çıkmıştır.

“Diyabet ve Hemşirelik” kitabının alanımıza katkı sağlayacağı inancındayız. Ayrıca kitabın hemşirelik öğrencileri için yararlı bir kaynak olmasını temenni etmekteyiz.

Kitabın hazırlanmasında kıymetli katkıları olan bölüm yazarı hocalarımıza ve meslektaşlarımıza çok teşekkür eder, saygılarımızı sunarız.

Dr. Öğretim Üyesi Ebru SÖNMEZ SARI

Dr. Öğretim Üyesi Zila Özlem KIRBAŞ

İÇİNDEKİLER

Bölüm 1	Diyabet Hemşireliği	1
	<i>Şeyma Nur HEPOKUR</i> <i>Yeter KİTİŞ</i>	
Bölüm 2	Diyabetin Tanımı ve Epidemiyolojisi	19
	<i>Vahide SEMERCİ</i>	
Bölüm 3	Diyabetin Tanı Kriterleri ve Etiyolojik Sınıflandırılması	31
	<i>Azime GÜNEYDİNLI</i> <i>Zila Özlem KIRBAŞ</i>	
Bölüm 4	Diyabetin Patofizyolojisi.....	43
	<i>Seda GÜNDÜZ BAŞÇIL</i>	
Bölüm 5	Diyabette Erken Tanı ve Önleme.....	51
	<i>Hanifi DÜLGER</i> <i>Dilek YILDIRIM GÜRKAN</i>	
Bölüm 6	Diyabette Tedavi.....	59
	<i>Hatice DEMİRAĞ</i> <i>Zahide AKEREN</i>	
Bölüm 7	Diyabetin Akut ve Kronik Komplikasyonları.....	79
	<i>Vahide SEMERCİ</i>	
Bölüm 8	Diyabetik Ayak.....	99
	<i>Muazzez Merve TORAMAN</i> <i>Hüseyin GÜNEŞ</i>	
Bölüm 9	Gebelik Diyabeti ve Diyabetik Gebe.....	109
	<i>Hafsa Kübra IŞIK</i> <i>Elif ODABAŞI AKTAŞ</i> <i>Zila Özlem KIRBAŞ</i>	

Bölüm 10	Çocukluk Çağı Diyabeti	123
	<i>Zeynep TEMEL MERT</i>	
Bölüm 11	Yaşlılık ve Diyabet	137
	<i>Ayten KAYA</i>	
Bölüm 12	Diyabet ve Cerrahi	153
	<i>Mustafa KAVAK</i> <i>Hüseyin GÜNEŞ</i>	
Bölüm 13	Diyabet ve Evde Bakım	169
	<i>Dilek YILDIRIM GÜRKAN</i> <i>Hanifi DÜLGER</i>	
Bölüm 14	Diyabetin Psikososyal Boyutu	181
	<i>Emel ŞAHİN</i>	
Bölüm 15	Diyabet ve Cinsel Sağlık	195
	<i>Elif ODABAŞI AKTAŞ</i> <i>Hafsa Kübra IŞIK</i> <i>Ebru SÖNMEZ SARI</i>	
Bölüm 16	Diyabetli Bireylerde Sağlığı Koruma ve Geliştirme	215
	<i>Eylül YEŞİLYURT</i> <i>Handan TERZİ</i>	
Bölüm 17	Diyabette Tamamlayıcı ve Alternatif Tedaviler	231
	<i>Zahide AKEREN</i> <i>Hatice DEMİRAĞ</i>	
Bölüm 18	Diyabet ve Teknoloji	255
	<i>Sevinç MEŞE</i> <i>Ebru SÖNMEZ SARI</i>	
Bölüm 19	Diyabet ve COVID-19	273
	<i>Fatma Özlem ÖZTÜRK</i>	

YAZARLAR

Öğr. Gör. Zahide AKEREN

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik AD.
ORCID iD: 0000-0003-0127-8357

Arş. Gör. Elif ODABAŞI AKTAŞ

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Ebelik AD.
ORCID iD: 0000-0002-3435-7118

Öğr. Gör. Dr. Seda GÜNDÜZ BAŞÇIL

Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri
Meslek Yüksekokulu, Sağlık Bakım
Hizmetleri Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-2368-9827

Dr. Öğr. Üyesi Hatice DEMİRAG

Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Sema Doğan
Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi
Hizmetler ve Teknikler Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-2393-563X

Dr. Öğr. Üyesi Hanifi DÜLGER

Bartın Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Ebelik AD.
ORCID iD: 0000-0002-2442-6538

Öğr. Gör. Azime GÜNAYDINLI

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri
Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve
Teknikler Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-2567-1930

Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin GÜNEŞ

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik AD.
ORCID iD: 0000-0001-5313-0819

Öğr. Gör. Dr. Dilek YILDIRIM GÜRKAN

Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık
Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Sağlık
Bakım Hizmetleri Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-8967-7939

Arş. Gör. Şeyma Nur HEPOKUR

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi, Halk
Sağlığı Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0001-8953-1016

Öğr. Gör. Mustafa KAVAK

SANKO Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-6558-2003

Öğr. Gör. Dr. Ayten KAYA

Ordu Üniversitesi, Gököy Meslek
Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler
Bölümü
ORCID iD: 0000-0002-7684-3675

Dr. Öğr. Üyesi Zila Özlem KIRBAŞ

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik AD.
ORCID iD: 0000-0003-4030-5442

Prof. Dr. Yeter KİTİŞ

Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Halk Sağlığı Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0002-9246-8131

Öğr. Gör. Dr. Zeynep TEMEL MERT

Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Suşehri
Sağlık Yüksekokulu, Hemşirelik AD.
ORCID iD: 0000-0002-9978-6247

Öğr. Gör. Sevinç MEŞE

Yozgat Bozok Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri
Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve
Teknikler Bölümü
ORCID iD: 0000-0003-4635-9169

Arş. Gör. Hafsa Kübra IŞIK

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Ebelik AD.
ORCID iD: 0000-0002-2472-6987

Dr. Öğr. Üyesi Ebru SÖNMEZ SARI

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik AD.
ORCID iD: 0000-0001-7337-4853

Dr. Öğr. Üyesi Vahide SEMERCİ

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik AD.
ORCID iD: 0000-0003-3481-9500

Öğr. Gör. Dr. Emel ŞAHİN

Ordu Üniversitesi, İkizce Meslek Yüksekokulu,
Sağlık Bakım Hizmetleri Bölümü
ORCID iD: 0000-0001-5033-5093

Dr. Öğr. Üyesi Handan TERZİ

Ufuk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu,
Halk Sağlığı Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0001-8450-4481

Arş. Gör. Muazzez Merve TORAMAN

Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri
Fakültesi, Hemşirelik AD.
ORCID iD: 0000-0001-6089-0971

Doç. Dr. Fatma Özlem ÖZTÜRK

Ankara Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi,
Halk Sağlığı Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0003-1942-6637

Arş. Gör. Eylül YEŞİLYURT

Ufuk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu,
Halk Sağlığı Hemşireliği AD.
ORCID iD: 0000-0003-3284-4470